

La independència i la llei

OPINIÓ

A ESPANYA, SER INDEPENDENTISTA ÉS LEGAL. PERÒ SI VOLS PASSAR DEL PENSAMENT INDEPENDENTISTA A L'ACCIÓ, LA LLEI ET BARRA TOTS ELS CAMINS. ENCARA QUE HO FACIS PACÍFICAMENT I DEMOCRÀTICAMENT. LA PARADOXA: L'INDEPENDENTISME ÉS LEGAL PERÒ NO ET DEIXEN EXERCIR-LO SENSE SALTAR-TE LA LLEI.

Fa molts anys, en ple franquisme, em va impressionar l'acudit que va publicar un humorista crític. No en recordo el nom, però recordo l'acudit, com si el veïés ara. Es veia una mena de crani que deia, en lletres grosses: *En España existe la libertad de pensamiento*. I després, en lletres petites: *siempre y cuando se mantenga dentro de su espacio natural, que es el cerebro*. Era una conya, esclar. El règim reconeixia que cadascú pensés el que volgués, només faltaria. Però si aquest pensament sortia del cervell i arribava a les mans o a la boca, esdevenia acció o expressió, garrotada.

En el règim actual espanyol passa una cosa molt semblant respecte a l'independentisme. Ser independentista es considera una posició legítima i del tot legal. Es donen partits independentistes legals que es poden presentar a les eleccions amb programes independentistes. Però quan s'intenta dur a la pràctica aquest programa, quan l'objectiu teòric esdevé un objectiu polític que genera accions polítiques, totes aquestes accions esdevenen sistemàticament il·legals i són combatudes per l'Estat a través de les seves eines convencionals i no convencionals. Pots ser independentista legalment, però el que no pots acabar sent de cap manera dins de la legalitat és independent.

Durant uns anys, quan es va adjudicar la principal etiqueta de força independentista a ETA, se'ns va dir que allò que convertia en il·legals i il·legítimes les accions d'ETA no era pas la idea que deia defensar –la independència d'Euskadi– sinó els mètodes que feia servir, la violència i el terrorisme. Se'ns va dir, per activa i per passiva, que si ETA o els partits que li donaven suport abandonava la violència i el terrorisme tindria camins per defensar les seves

VICENÇ
VILLATORO

villatorolamolla@hotmail.com

idees d'una forma pacífica i democràtica. Alguns, contraris a la violència i partidaris de la democràcia, ja hi estàvem d'acord, amb això. Però ara ens sentim a dir que l'única diferència entre ETA i l'independentisme català és que un mata i l'altre no –“encara no” va tenir la barra de dir un antic dirigent socialista– i que al cap i a la fi això és relativament secundari, que el més important, i allò que converteix en tan il·legal el projecte dels uns i el dels altres no són els mètodes sinó els objectius.

Si ser independentista és legal i legítim, què ens proposa la llei espanyola perquè allò que és legítim en el camp de les idees ho pugui ser també en el camp de l'acció política? Ens proposa o ens obliga a ser majoritaris en el propi territori? D'acord. Ho compro. Però llavors se'ns ha de permetre comptar-ho. Se'ns obliga a ser majoritaris en el conjunt del territori espanyol? Això és absurd i si tenir la benedicció de la majoria també en l'Estat de partença hagués estat una veritable obligació democràtica no s'hauria produït el procés enorme de creació de nous Estats que ha passat al món en l'últim segle. No se'ns dona cap via. La reforma de la Constitució? Està blindada i exigeix majories al conjunt de l'Estat pràcticament impossibles. I fins i tot això seria dubtós, perquè la unitat espanyola no és un simple precepte constitucional, és el fonament de la Constitució actual.

Com en l'acudit de l'època franquista, la llei permet pensar en la independència, però no fer-la. Ni tenint majoria. Ni renunciant a tota via no democràtica. Perquè la unitat d'Espanya està per damunt de la democràcia i és en ella mateixa la llei. Ho vaig entendre quan vaig sentir que el ministre Margallo es presenta com “el representant d'Espanya i del territori ocupat de Gibraltar”. Gibraltar, i Catalunya, són Espanya. És indiferent el que en pensin els gibraltarenys o els catalans. Ho és metafísicament. I aquest axioma metafísic és la llei, el fonament de tota llei. Si es vol ser independentista no tan sols teòric sinó també pràctic i complir escrupolosament el mandat democràtic de les majories, només hi ha un camí possible: aconseguir ser majoria i saltar-se la llei.

Escriptor